

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Діхтярь А.В.

студентка,

*Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ДО ПИТАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

Відповідно до ст. 67 Конституції України кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Утім, на сьогодні в умовах трансформації вітчизняної економіки актуалізується питання щодо створення ефективного механізму реалізації юридичної відповідальності у сфері оподаткування, адже ухилення від сплати податків становить чинник дестабілізації соціально-економічної ситуації у державі, обумовлюючи проблеми забезпечення фіскальної безпеки України.

Згідно зі ст. 111 Податкового кодексу України за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються такі види юридичної відповідальності як фінансова, адміністративна, кримінальна [1]. Водночас, аналізуючи проблему відсутності результативності у сфері мінімізації порушення податкового законодавства, слід звернути увагу на те, що ухилення від сплати податків на сьогодні є виключно кримінально караним діянням, відповідальність за яке передбачена ст. 212 Кримінального кодексу України. Причому, відповідно до примітки даної

кримінально-правової норми кримінальна відповідальність настає за умисне ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) лише в тому випадку, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів, які в тисячу і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян [2].

Тобто, з огляду на дане положення, можна стверджувати, що законодавцем визначено мінімальну межу настання суспільно небезпечних наслідків, наявність яких обумовлює можливість притягнення особи до кримінальної відповідальності. Разом з тим, у випадку відсутності встановленого кримінальним законом значного розміру фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів, мова йде про наявність підстав для настання адміністративної відповідальності за проступки, передбачені ст. ст. 163-2, 163-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення. При цьому, враховуючи санкції адміністративно-правових норм за порушення законодавства у сфері оподаткування, зокрема, попередження або штраф від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [3], можна констатувати відсутність дієвого механізму реалізації каральної та компенсаційної функцій, притаманних юридичній відповідальності, що, у свою чергу, не узгоджується із зарубіжним досвідом боротьби з такою протиправною діяльністю як ухилення від оподаткування. Приміром, за офіційними даними Служби Внутрішніх Доходів США станом на 2017 рік розмір штрафних санкцій за ухилення від сплати податків складає близько 26,5 мільярда доларів [4].

З огляду на це, необхідним стає оновлення чинного законодавства в частині встановлення адміністративної відповідальності саме за умисне ухилення від сплати податків у розмірі, що не досягає рівня кримінально караного діяння, оскільки така протиправна діяльність, незалежно від кількісних показників

ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів, спричиняє настання суспільно шкідливих наслідків.

Так, суспільна шкідливість ухилення від оподаткування як матеріальна ознака адміністративного проступку виявляється у фактичному ненадходженні до бюджету та державного цільового фонду податків, що, як наслідок, призводить до зменшення дохідної частини бюджету, відсутності достатнього рівня фінансування соціально-економічного розвитку країни, та, в результаті, обумовлює дефіцит коштів. Більше того, така протиправна діяльність являється чинником тінізації економіки в державі, що, у свою чергу, призводить до структурних деформацій, перешкоджаючи демократизації суспільства та сучасним інтеграційним процесам України у світове співтовариство.

Таким чином, враховуючи вищезазначене, можна дійти висновку, що встановлення адміністративної відповідальності за ухилення від оподаткування має детермінуюче значення при забезпеченні фіскальної безпеки країни, оскільки відсутність дієвого механізму притягнення осіб до юридичної відповідальності у сфері оподаткування, у першу чергу, обумовлює дестабілізацію економіки та призводить до скорочення доходів держави. Внесення відповідних змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, головним чином, забезпечить реалізацію відповідних превентивних заходів впливу на винних осіб та мінімізує порушення податкового законодавства в Україні.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
4. Official web of Internal Revenue Service. URL: <https://www.irs.gov/pub/irs-soi/17databk.pdf>.